

İncir ağacı ve incire yemin

A. Şeker: “Üstad 8. Sözdeki hadisede kuyu içindeki örneklemesinde incir ağacını vermesi ve incir ağacında binlerce meyvenin yer alması, ayrıca Cenâb-ı Hakkın incir ve zeytine yemin etmesindeki sebebi ve hikmeti ne olabilir?”

Önce Sekizinci Söz'ün bahsettiğiniz bölümünü hatırlayalım: İki kardeş yolculuğa çıkıp gidiyorlar. Gide gide bir yol ayırımına geliyorlar. Sağdan giden yolda kanunlar vardır ve iyi bir yönetim hâkimdir. Soldan giden yolda ise serbestlik ve kanunsuzluk söz konusudur. İyi huylu kardeş sağ yoldan gidiyor. Kötü huylu kardeş ise sol yoldan gidiyor.

Sağ yoldan giden iyi huylu kardeş, dereden tepeden geçiyor, bomboş ve ıssız bir çöle geliyor. Burada ilerlerken müthiş bir ses işitiyor. Bakıyor ki, dehşetli bir aslan meşelikten çıkıp kendisine saldırıyor. Birden korkuyor. Fakat bu çölün bir kanunu ve nizamı olduğunu, bu aslanın da bir sahibi olduğunu düşünüyor. Çok fazla korkmamakla beraber, yine de kaçıyor. Altmış metre derinliğinde susuz bir kuyuya rast geliyor. Kendisini kuyu içine atıyor. Kuyunun yarısına kadar düşünce, ellerine gelen ağaca tutunuyor ve ağaçta asılı kalıyor. Bakıyor ki, o ağaç kuyunun duvarında bitip büyümüş. Ağacın iki kökü var. Biri beyaz biri siyah iki fare ağacın iki köküne musallat olmuş, kemiriyorlar. Yukarıya bakıyor; görüyor ki, aslan nöbetçi gibi kuyunun başında bekliyor. Aşağıya bakıyor; görüyor ki, kuyunun dibinde dehşetli bir ejderha, başını kaldırmış, kuyu ağzı gibi ağzını açmış, ayağına otuz metre kadar yaklaşmış. Kuyunun duvarına bakıyor; görüyor ki, ısırıcı ve muzır haşereler etrafını sarmışlar. Ağacın başına bakıyor; görüyor ki, bu ağaç bir incir ağacıdır. Fakat cevizden nara kadar harika olarak binlerce meyve incir ağacının başında mevcuttur.

Bunu görünce korkusu tamamen geçiyor ve kesinlikle anlıyor ki, bu incir ağacı bir listedir, bir sergidir. Bu yerlerin gizli hâkimi, gizli bahçesindeki ağaçların meyvelerini birer numune olarak bu ağaca takmış, misafirlerine ikram ediyor. Bir tek incir ağacının, binlerce ağacın meyvesini taşıması bundandır.

İyi kardeş böyle iyi şeyler düşünüp şöyle duâ ediyor: “Ey bu yerlerin Hâkimi! Senin bahtına düştüm. Sana dehalet ediyorum ve Sana hizmetkârım ve Senin rızanı istiyorum ve Seni arıyorum.”

Bu duâdan sonra kuyunun duvarı birden yarıyor. Güzel bir bahçeye kapı açılıyor. Aslan ve ejderha birer hizmetkâr gibi, birer at gibi, onu o güzel bahçeye davet ediyorlar.

Bu, gerçekte yüzde yüz örtüşen hikâyenin diğer kısımlarını Sekizinci Sözün orijinal sayfalarına havale ediyorum. Burada incirden misâl verilmesinin bir hikmeti, incirin Kur'ân'da ismi geçen mübarek meyvelerden olması olabilir. Bir meyvede binlerce çekirdeğe sahip olması yönüyle de incir, diğer meyveler içinde farklılık arz ediyor.

İyi huylu kardeşin, bir incir ağacında binlerce meyvenin örneğine rastlaması, Allah'ın kudretine işarettir. Çünkü bir tek şeyden her şeyi yapmak, yani bir topraktan bütün bitkileri ve meyveleri yapıp yaratmak, hem bir tek sudan bütün hayvanları yaratmak, hem basit bir yemekten vücudun bütün azalarını yaratmak ancak Cenâb-ı Allah'ın kudretini mahsustur. Diğer yandan, her şeyi bir tek şey yapmak, yani canlıların yediği envâi çeşit yiyeceklerden bir tek et ve kemik yaratmak, basit bir cild dokumak, yine Cenâb-ı Allah'a mahsus bir mühürdür. Bir ağacın binlerce meyveye kaynaklık etmesi bu hakikate işaret olmalıdır.

Kur'ân'da Cenab-ı Allah'ın incire ve zeytine yemin etmesinin hikmeti ise, Cenâb-ı Allah'ın bütün dikkatleri incir ve zeytin üzerine çekmeyi murad edişi, incirin ve zeytinin bir tefekkür abidesi olarak yaratılıyor oluşu, keza incirin ve zeytinin insanlık için bir çok faydayı barındırıyor oluşu olabilir. Ne var ki Kur'ân'da sadece incir ve zeytin değil; başka meyvelerin ve hayvan cinslerinin de adları geçiyor. Diğer yandan, bütün meyvelerin insanlık için birden fazla hikmeti ve faydası elbette vardır. Öyleyse, diğer bütün meyveleri temsilen incir ve zeytin birer örnek olarak seçilmiş ve insanlığın ortak aklı tüm meyveler üzerine çekilmiş olduğu düşünülebilir.

Esas olan bütün meyveleri Allah'ın yarattığını düşünmek, zikri, fikri ve şükrü asla ihmal etmemektir. Allah'ın Kur'ân'da adıyla bahsettiği meyveleri birer tefekkür vesilesi yaparak, bütün meyvelerdeki harika rahmet lütuflarını görüp okumak ve Allah'ın şefkatinin büyüklüğünü, merhametini ve iltifatını teslim etmektir. Ona olan kulluğumuzu unutmamaktır.